

Вид-во «Наук. думка», 1967. — 371 с. 25. Українська літературна енциклопедія: В 5 т. / Ред. кол. І. О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. — К. : Голов. ред. УРЕ ім. М. П. Бажана, 1998. — Т. 1: А–Г. — 536 с. 26. Франко І. Я. Українська альманахова література ; збір. творів: У 50 т. / І. Я. Франко — К., 1984. — Т. 27. — 324 с. 27. Хітрова Т. В. Зародження та розвиток альманахової літератури на Запоріжжі. Наукові записки інституту журналістики. / Т. В. Хітрова — К. : Ін-т журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, 2003. — Т. 12. — 185 с. 28. Художньо-технічне оформлення видань різних видів [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1815>.

ИСТОРИЯ ВОЗНИКНОВЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ЛИТЕРАТУРНЫХ АЛЬМАНАХОВ В УКРАИНЕ (СЕРЕДИНА XIX- НАЧАЛО XXI ВЕКА)

Обосновываются особенности исторического развития альманахов, необходимость их трансформации в современных условиях, изучение литературных альманахов сквозь призму условий их функционирования как изданий национальных меньшинств.

THE HISTORY OF THE ORIGIN AND DEVELOPMENT OF LITERARY ANTHOLOGIES IN UKRAINE (MIDDLE XIX- BEGINNING OF XXI CENTURY)

A ground of feature of historical development of almanacs, explanation of necessity of their transformation for modern terms, the study of literature almanacs through the prism of their operating conditions as editions of national minorities.

Стаття надійшла 05.11.2014

УДК [070(=112.2):314.151.3–054.7(=161.2)](436.1)

Н. М. Кулеша

Науково-дослідний інститут пресознавства ЛННБУ ім. В. Стефаника

ВІДЕНСЬКІ НІМЕЦЬКОМОВНІ ЧАСОПИСИ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ РОКІВ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: ІНФОРМУВАННЯ ШИРШОГО ПОЛІТИЧНОГО СВІТУ ПРО НАШІ ПОЛІТИЧНІ І КУЛЬТУРНІ ЗМАГАННЯ

Характеризуються німецькомовні часописи української еміграції, які виходили у Відні під час Першої світової війни — «Ukrainische Nachrichten», «Ukrainische Korrespondenzblatt» та «Ukrainische Blätter»; аналізується їх змістове наповнення.

Українське питання, політика, преса, пропаганда, популяризація, проблематика, цензура

Змушені рятуватися з окупованої царськими військами Східної Галичини з початком Першої світової війни у столиці габсбурзької імперії, дві провідні українські інституції, засновані українськими політичними діячами під-

російської України та підавстрійської Галичини, — спілка «Союз Визволення України» та Головна українська рада — одразу розпочали видавання своїх друкованих органів німецькою мовою, призначених актуалізувати у німецькомовному середовищі українське питання, активно провадити популяризацію ідеї відродження незалежної української держави.

Так, уже 16 вересня 1914 р. у Відні з'явився перший номер часопису «Ukrainische Nachrichten» (далі – «UN»), у якому «Союз Визволення України» ознайомив читачів зі своєю програмою, яка передбачала повалення царизму, створення незалежної Української держави у формі конституційної монархії з власним законодавчим управлінням, із громадянськими, національними й іншими правами та національною Церквою, а у випадку визволення українських етнічних територій з-під гніту царського деспотизму створення українського національного краю у межах Австро-Угорщини з об'єднаних українських територій (Der Bund zur Befreiung der Ukraina [Союз Визволення України]. — 1914. — № 1).

«Історична необхідність неминуче вимагає, що поміж Австро-Угорщиною і Росією постане незалежна українська держава. Тільки тоді може бути досягнутий мир у Європі і отримає шанс на довгострокову перспективу. Створення цієї держави є життєво важливим інтересом Австро-Угорської монархії і необхідним для спокійного розвитку німецького народу в Німецькій імперії. Для українського ж народу це означатиме здійснення її багатотисячлітніх мрій і сподівань» — такі слова звучали у зверненні спілки «Союз визволення України» у спеціальному відбитку з першого числа «UN».

Беручи на себе відповідальність представляти інтереси українського народу у Європі та світі, Союз активно почав українську пропагандистську кампанію серед німецькомовного читача. Першим видавцем і редактором часопису став Омелян Бачинський, перфектне знання німецької мови й орієнтація на європейські пресові стандарти якого уможливили створення високоякісного видавничого продукту німецькою мовою, який упродовж 1914–1917 рр. доносив читачам Австрії та Німеччини знання про історію та культуру українського народу, особливості географічного положення України, досягнення і потенціал промисловості та сільського господарства. Визначальною була позиція редакції у поданні інформації про загарбницьку й руйнівну політику царської Росії щодо України, загрозу російської експансії для Європи, роз'ясненні маніпулятивних та шовіністичних методів російської пропаганди.

Тижневик «UN» мав широку читацьку географію: його отримували редакції впливових газет Австро-Угорщини, Німеччини, Швейцарії, Голландії, Данії, Італії, балканських країн, Норвегії, Швеції, США, а також визначні наукові та політичні діячі цих країн [6, с. 173], що сприяло досягненню поставлених цілей — матеріали з «UN» передруковувались у багатьох журналах Європи, а шановані європейські науковці та політики співпрацювали з часописом, надсилаючи до нього свої статті.

Про популярність тижневика свідчить зростання його накладу від початкових 1000–1500 (№ 1–3) до 3500 примірників (№ 11–12) [6, с. 186]. Після О. Бачинського, який провадив тижневик до 20 листопада 1915 р., редакторами часопису були Володислав Біберович та Микола Троцький. Тексти статей, написані українською мовою, німецькою перекладав секретар президії СВУ В. Козловський [5, с. 335].

Часопис оперативно подавав актуальні матеріали, що повідомляли про діяльність російської армії на захоплених східних теренах Австро-Угорської імперії, змальовували вкрай похмуру картину перебування східного окупанта на чужій території, яку він задекларовано прийшов «визволяти», висвітлював політику російської адміністрації в окупованій Галичині, цитував і коментував міркування російських шовіністичних політиків щодо української проблематики на шпальтах провідних російських газет (*Die Luegenpolitik* [Політика брехні]. — 1914. — № 3), публікацією свідчень очевидців викривав діяльність російських «носіїв культури» (*Die deutsche «Barbaren» und die russische «Kulturträger»* [Німецькі «варвари» і російські «культуртрегери»]. — 1914. — № 5/6).

До часопису дописували провідні українські громадсько-політичні діячі: їхні статті, що викривали деспотію російського царизму та пропагували українське питання, аналізували поточний політичний момент, переважно ставали передовицями часопису. Особливо плідно з «UN» співпрацювали В. Старосольський (*Das nationale und soziale Moment in der ukrainische Geschichte* [Національний і соціальний моменти в українській історії]. — 1915. — № 16), М. Ганкевич (*Die Allianz der westeuropäischen Demokratie mit dem Zarismus* [Альянс західноєвропейської демократії з царизмом]. — 1915. — № 29; представник СВУ в Туреччині М. Меленевський (*Der Zarismus, die Opposition und die Revolution* [Царизм, опозиція і революція]. — 1915. — № 43), П. Карманський (*Der gegenwärtige Krieg — eine Götterdämmerung* [Сучасна війна — сумерк богів]. — 1915. — № 28), В. Калинович (*Zum Wiederaufbau der österreichischen Ukraina* [До відбудови австрійської України]. — 1915. — № 56).

Матеріали історичної (*Drei geschichtliche Nationen Osteuropas* [Три історичні народності Європи]. — 1916. — № 75), релігійної тематики (*Die Ukrainer römisch-katholischen Glaubens* [Українці римо-католики]. — 1916. — № 85) та багато іншого надсилав до часопису Лонгин Цегельський.

Політична аналітика Миколи Троцького — останнього редактора «UN» — висвітлювала актуальну проблематику, акцентуючи на злободенності українського питання (*Der Völkerkrieg und die ukrainische Frage* [Війна народів та українське питання]. — 1915. — № 44; *Die ukrainische nationalpolitische Bewegung* [Український національно-політичний рух]. — 1916. — № 94/95; ін.).

Відомі наукові, політичні та громадські діячі Центральної та Західної Європи, запрошені до співпраці у часописі, викладали своє бачення щодо перспективи української держави та її місця у світі. Так, на шпальтах «UN»

були опубліковані статті професора університету міста Єна Рудольфа Ойкена (Deutschlands Interesse an der ukrainischen Bewegung [Німецькі інтереси в українському русі]. — 1915. — № 16); Пауля Замасси (Die Ukraina und der künftige Frieden Europas [Україна і майбутній мир в Європі]. — 1916. — № 22) та багато інших. Майже у кожному номері друкувалися зреферовані статті з чужомовної преси іменитих авторів про важливість українського питання, серед яких — Пауль Рорбах, Макс Фрідріхсен, Рудольф Штюбе та інші.

Часопис упродовж свого існування постійно піддавався жорсткій цензурі, номери «UN» рідкісним винятком виходили без цензурних «білих плям», іноді вони займали більшу частину площі видання. Ілюструючи важкі умови функціонування часопису, редакція писала: «Не витримує ніякого опису те, яких труднощів ми зазнаємо від цензури при виконанні нашого завдання. Цілком безвинні речі, як наприклад, історичні факти з 16 сторіччя, які можна прочитати в кожному шкільному підручнику, з нашої газети конфіскуються. Новини і повідомлення, які в інших газетах без заперечень висвітлюються, статті, які єдино і виключно спрямовані проти заклятих ворогів австрійської монархії, підлягають конфіскації в «UN»; заходить навіть так далеко, що телеграма офіційного кореспондентського бюро закреслюється в нашій газеті паном прокурором! Вже мовчимо про те, що не маємо жодної можливості захищати наш народ від тяжких наклепів» (Ein Wort von der Zensur [Слово від цензури]. — 1915. — № 57). Редакція підкреслювала, що в такому становищі українська преса абсолютно не в змозі виконувати своїх відповідальних завдань.

У 1915 р. часопис поповнився літературною частиною, яку провадив О. Грицай. На сторінках «UN» побачили світ понад 30 поезій Кобзаря у талановитих перекладах О. Грицяя, А. Броша, Г. Обріста, І. Франка та О. Поповича. Літературознавчі статті О. Грицяя знайомили читачів з творчістю визначних українців — І. Франка, І. Котляревського, Лесі Українки та інших. Друкувались оповідання Б. Лепкого, А. Драчинської, О. Кобилянської.

У січні 1917 р. вийшов останній (100-й) номер «UN». Ослаблена військовою австро-угорська монархія відкоригувала своє ставлення до українського питання, монархічний уряд припинив підтримувати «Союз визволення України», який отримав пропозицію перенести свою штаб-квартиру з Відня до нейтральної держави [3]. Редакція пояснювала: «У зв'язку зі складною ситуацією, що ми не маємо жодної можливості представляти і захищати у нашій газеті нашу справу, як цього вимагають сучасні обставини і наше національне сумління, СВУ змушений припинити регулярний вихід «Ukrainische Nachrichten» (Redaktion. An unsere Leser! [До наших читачів!]. — 1917. — № 100).

На день пізніше від «UN» — 17 вересня 1914 р. — у світ вийшов перший номер часопису «Ukrainisches Korrespondenzblatt» (далі — «UK») — друкованого органу Головної української ради — міжпартійної організації на базі основних західноукраїнських партій. Мета часопису була задекларована у вступній редакційній статті: «грунтовно інформувати громадськість монархії і зарубіжних країн про події в Галичині під час війни та висвітлювати дійсне становище

на східному театрі воєнних дій, використовуючи цілком надійне і достовірне викладення перебігу подій» ([Від редакції]. — 1914. — № 1).

Часопис, керований до середини 1915 р. редактором «Діла» Василем Панейком, забезпечив належну популяризацію української справи у німецькомовному світі, виступаючи в обороні інтересів українського народу та його національно-державних змагань. Коли у червні 1915 р. В. Панейко повернувся разом зі щоденником «Діло» з вимушеної еміграції на рідні терени, деякий час видання очолював Ярослав Витошинський, згодом керівництво перейняв Володимир Шиллінг-Сінгалевиц, за редагування якого часопис дещо змінив свою назву — «Ukrainische Korrespondenz» (1917–1918).

Одним з аспектів діяльності Головної української ради на захист інтересів українського народу на європейській арені була публікація численних відозв, звернень тощо, зокрема в «УК»: протести проти російського насилля над віросповіданням українського народу та антиукраїнської політики російської влади в окупованій Галичині, проти масового вивезення українського населення із Галичини та Буковини тощо.

Визначальним для часопису було висвітлення глобальної проблематики українського питання. Про виняткове міжнародне значення України наголошував Л. Цегельський (*Die internationale Bedeutung der Ukraina* [Міжнародне значення України]. — 1914. — № 6); міркуваннями про загальноєвропейську необхідність утворення незалежної української держави ділилися відомі німецькі політичні, наукові та громадські діячі, серед яких — Е. Бассерман, П. Порбах (*Die Ukrainerfrage* [Українське питання]. — 1915. — № 21); у наповнину «вибіленій» цензорами статті цілі української політики та шляхи їх досягнення обґрунтовував К. Левицький (*Wege und Ziele der ukrainischen Politik* [Шляхи і цілі української політики]. — 1916. — № 4).

Передовиці «УК» переважно висвітлювали редакційну оцінку поточних подій, аналізували політичні та громадські рухи у сусідніх з Україною державах та перспективи взаємин України з сусідами (балканськими країнами, Польщею, Румунією, Туреччиною), постійно моніторилися публікації про українське питання в іноземній пресі, подавалися витяги з них, найчастіше — віденських часописів «Reichpost» та «Das Neue Oesterreich». Для цілісності висвітлення суджень про українське питання редакція характеризувала також ставлення російської політичної еліти до цієї проблеми, цитуючи численні російські періодичні видання, неодноразово вміщуючи матеріали з обговоренням антиукраїнської істерії серед російського політикуму (напр., «Herr Milukoff gegen die Ukrainer» [«Пан Мілюков проти українців»] (1915. — № 24), Г. Юберсбергера «Der russische Panslawismus» [«Російський панславізм»] (1915. — № 31), В. Калиновича «Der Neoslawismus und die Ukrainer» [«Неославізм та українці»]. — 1915. — № 51).

Перспективне значення України у світовій політиці підтверджувалося численними статтями зарубіжних політичних та наукових діячів, як написаних спеціально для «УК», так і зреферованих матеріалів з європейської преси.

Низка статей у часописі подавалася п. н. «Die ukrainische Frage» [«Українське питання»], вміщуючи цитування зарубіжної преси з цієї проблематики, думки видатних українських та іноземних політичних діячів.

Особливе місце в «УК» відводилося публікаціям про січове стрілецтво, яке в лавах австрійської армії виборювало українську державність, — про його виняткову мужність і відвагу йшлося у численних матеріалах; друкувалися списки нагороджених військовими відзнаками українських стрільців; вміщувалися передруки про звитягу українських січовиків із зарубіжної преси (часто п. н. «Ukrainische Freischützen» [«Українські вільні стрільці»]).

Матеріали «УК» висвітлювали тему окупації Галичини російськими військами, насильної русифікації українського населення, бруталної заборони греко-католицького обряду (Neues über die russische Gewaltherrschaft in Ostgalizien [Нове про російську тиранію у Східній Галичині]. — 1914. — Nr. 5; Russische Popen in Lemberg [Російські попи у Львові]. — 1914. — Nr. 9; Die Russifizierung Ostgalaizien» [«Русифікація Східної Галичини»]. — 1915. — Nr. 9; ін.).

У 1914—1915 рр. у часописі функціонували тематичні рубрики. Серед них — рубрика «Feuilleton», під якою вміщувалися публіцистичні та художні тексти авторства О. Грицяя, О. Колесси, Є. Мандишевського. Із продовженням друкувалася стаття С. Рудницького «Die Ukraine vom politisch-geographischen Standpunkt» [«Україна з політично-географічної точки зору»] (1916. — Nr. 23—32/33). Цю рубрику доповнювали час від часу літературні твори, серед яких — поезії Т. Шевченка у перекладі Меланії Адріани Семаки.

Рубрика «Ucrainica» анонсувала вихід українських часописів, книг українських авторів німецькою мовою (М. Грушевського «Ein Ueberblick der Geschichte der Ukrainer», І. Пулюя «Ukraina und die Türkei» та інших).

Часопис піддавався жорсткій цензурі, багато чисел були наполовину «вибіленими». Цензурувалися навіть такі рубрики, як «Neue Bücher» [«Нові книжки»], інколи виходячи порожніми колонками із задекларованим заголовком. Часто у часописі вказувалося, що актуальний номер виходить другим накладом через «цензурні труднощі».

На початку травня 1918 р. редакція повідомила читачів про затримку виходу часопису через нестачу в друкарнях паперу. Здвоєні номери «УК» почали з'являтися із щораз більшим інтервалом, значно відхиляючись від задекларованого чотириразового виходу на місяць: Nr. 18/19 — 11 травня, Nr. 20/21 — 1 липня 1918 р. Своє п'ятирічне існування часопис припинив 23 липня 1918 року.

16 червня 1918 р. у Відні з'явився перший номер ще одного українського часопису німецькою мовою — півтижневика «Ukrainische Blätter» (далі — «UB», до видавання якого став Володимир Калинович, постійний співробітник двох попередніх часописів).

Звертаючись до читацької аудиторії у першому числі новоствореної газети, яка у назві задекларувала підтримку «політичних та культурних праг-

нень українського народу», редакція згадувала про вже наявні українські німецькомовні видання у Відні («Ukrainischen Nachrichten» та «Ukrainische Korrespondenz»), які доносили до німецької суспільності правдиву інформацію про українське питання, однак чисельні ворожі інсинуації проти України та українців, що продукувалися насамперед польською пресою, потребували «...усунення існуючих упереджень і роз'яснення німецькому народові наших політичних та культурних прагнень», що «повинно бути найважливішою метою «Ukrainische Blätter». (Die Schriftleitung der «Ukrainische Blätter». An unseren hochgeschätzten Läser! [Редакція «Ukrainische Blätter». Нашим високошанованим читачам!]. — N. 1).

Газета «Відродження», анонсуючи вихід «UB», зазначала: «Часопис ставить собі задачою інформувати ширший політичний світ про наші політичні і культурні змагання із загально-українського становища без огляду на партії.

До співробітництва в газеті запрошено всіх видатніших українських і німецьких публіцистів. [...] «Ukrainische Blätter» матиме власних кореспондентів в Києві, Львові, Чернівцях, Будапешті, Берліні і Мюнхені і буде в найтіснішому контакті з українськими політичними колами» [4].

Продовжуючи відповідальну місію пропаганди українського питання у Європі, часопис «UB» особливу увагу надавав обговоренню ситуації в Україні, зокрема діяльності керманіча Української Держави Гетьмана Павла Скоропадського. Так, уже у першому номері видання була надрукована ілюстрована фотопортретом П. Скоропадського стаття В. Калиновича «Eine Unterredung mit der Hetman der Ukraine» [«Розмова з Гетьманом України»] (N. 1), яка подавала зміст політичної програми Гетьмана, викладеної в інтерв'ю для віденської «Reichspost» від 1 червня 1918 р. (до слова, В. Калинович співпрацював з цим віденським офіціозом).

Висвітленню внутрішньої і зовнішньої політики Української Держави слугували аналітичні редакційні матеріали, які ґрунтовно препарували діяльність кабінету міністрів та інших державних інституцій: «Die ukrainisch-russischen Friedensverhandlungen» [«Українсько-російські мирні переговори»] (N. 10), публікації Д. Донцова «Allerhand Fragezeichen» [«Всеоможливі знаки запитання»] (N. 12) та «Die Krimfrage» [«Питання Криму»] (N. 14), стаття М. Кушніра «Die nationale Frage in der Ukraine» [«Національне питання в Україні»] (N. 19) та інші.

Першочерговим для молодого держави було питання формування обороноздатності, про що йшлося у статтях «Die Schaffung der ukrainischen Armee» [«Створення української армії»] (N. 5), «Die Bildung der ukrainischen Armee» [«Освіта української армії»] (N. 18), «Die erste ukrainische Kozaken-Schützendivision» [«Перша українська козацько-стрілецька дивізія»] (N. 25) та інші.

На тлі загальноукраїнської політичної ситуації особливого значення редакція часопису надавала розгортанню подій у Східній Галичині, змальовуючи

загальну картину різноаспектними публікаціями, зокрема статтями В. Калиновича «Die Zweiteilung Galizien» [«Дихотомія Галичини»] (N. 5), С. Дністряньського «Das ukrainische Kronland in Österreich» [«Українська коронна земля в Австрії»] (N. 11, 14/15—22, 24, 26/27), «Die Cholmer Frage» [«Холмське питання»] (N. 13); «Eine ukrainische Nationalversammlung in Lemberg» [«Українська Національна асамблея у Львові»] (N. 33).

З частинами етнічної української землі та українських колоній знайомив читачів український етнограф І. Панкевич («Das Kubangebiet» [«Кубань»] (N. 6), «Die ukrainische Kolonisation im Osten» [«Українська колонізація на Сході»] (N. 12) та М. Шаповал («Cholmland und Pidlasche» [«Холмщина та Підляшшя»] (N. 28/29; підп.: М. Ponuryj (псевдонім М. Шаповала).

З часописом співпрацювали відомі публіцисти та політичні діячі, у тому числі й іноземні. Так, своїм баченням вирішення українського питання, про майбутнє України у європейському контексті, українсько-німецькі відносини тощо, з читацькою аудиторією ділилися Ганс Еккарт, Пауль Зальвісберг, Пауль Порбах, Курд Штранц та інші.

Постійною у часописі була освітня тема: про відкриття вищих навчальних курсів для українських учителів повідомлялось у статті «Die ukrainische Lehrerschaft beim Hetman» [«Учителі при Гетьмані»] (N. 7), про розвиток української освіти йшлося у матеріалах «Das Schulwesen im Ukrainischen Staate» [«Шкільна освіта в українській державі»] (N. 16/17), «Wie die Kyjiwer Ukrainische Staatsuniversität entstand» [«Як був організований Київський Український державний університет»] (N. 34). Одночасно з цією актуальною темою обговорювалася проблема запровадження державної української мови, висвітлена низкою матеріалів: «Forderung nach Einführung der ukrainischen Staatssprache» [«Заклик впровадження української державної мови»] (N. 26/27), «Die ukrainische Sprache an der Schulen in Odessa» [«Українська мова у школах Одеси»] (N. 31/32) тощо.

Добре зорганізованою була в часописі культурна частина під назвою «Feuilleton» [«Фейлетон»]: у ній містилися публіцистичні матеріали «на злобу дня», друкувалися новели, оповідання та уривки з форматніших творів українських письменників, літературно-критичні матеріали, огляди здобутків української культури та мистецтва. Так, серед інших тут були опубліковані оповідання В. Винниченка, В. Стефаніка, О. Кобилянської у перекладі О. Грицяя. З продовженням подавалися літературознавчі розвідки О. Грицяя «Der ukrainische Dichter» [«Український письменник»]. Час від часу на сторінках часопису друкувалися поетичні твори Олександра Олеся, Лесі Українки, Т. Шевченка у перекладах на німецьку мову О. Грицяя.

Під рубрикою «Volkswirtschaft» [«Економіка»] друкувалися солідні матеріали економічної тематики, присвячені, зокрема, різним галузям народного господарства України.

Газета постійно цензурувалась, окремі номери конфісковувались, опісля виходили другим накладом з «білими плямами», через затримки з причин

жорсткого цензурування окремі номери редакція змушена була випускати «УВ» здвоєними числами.

Часопис видавався невеликим накладом — усього вісім—десять примірників [2]. Останнє число (N. 38) часопису, наявне у збірці Наукової бібліотеки ЛНУ ім. Івана Франка, датоване 9 листопада 1918 р. Енциклопедія українознавства подає, що у світ вийшло 42 номери. Однак, помилковим є твердження в ЕУ про те, що часопис виходив у 1916–1918 роках [1].

Провівши тривалу пропагандистську кампанію українського питання у центрі Європи в роки Першої світової війни, часописи «Ukrainische Nachrichten», «Ukrainische Korrespondenzblatt» та «Ukrainische Blätter» змушені були припинити своє існування у жорстко цензурованому пресовому полі агонізуючої Дунайської монархії на тлі постійного подорожчання друкарських послуг, відсутності коштів, зміни політичних пріоритетів колишніх союзників, придбавши однак Україні та українському народові багато симпатиків та друзів у німецькомовному світі.

1. Енциклопедія Українознавства: слов. частина. — Перевид. в Україні. — Львів, 2000. — Т. 9. — С. 3306. 2. Животко А. Історія української преси / А. Животко. — К., 1999. — С. 273. 3. Каменецький І. Німецька політика супроти України в 1918-му році та її історична генеза / І. Каменецький // Український історик. — 1968. — № 1/4. — С. 14. 4. Новий український часопис у Відні // Відродження. — К., 1918. — Ч. 51. 5. Патер І. Союз Визволення України: Заснування, політична платформа та орієнтація / І. Патер // Вісн. Львівського ун-ту: серія історична. — Львів, 1999. — Вип. 34. — С. 331–339. — (Серія історична). 6. Hornykiewicz T. Ereignisse in der Ukraine 1914—1922 deren Bedeutung und historische Hintergründe / T. Hornykiewicz. — Philadelphia, Pa, 1966. — S. 173.

ВЕНСКИЕ НЕМЕЦКОЯЗЫЧНЫЕ ИЗДАНИЯ УКРАИНСКОЙ ЭМИГРАЦИИ ВРЕМЕН ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ: ИНФОРМИРОВАНИЕ ПОЛИТИЧЕСКОГО МИРА О НАШИХ ПОЛИТИЧЕСКИХ И КУЛЬТУРНЫХ СТРЕМЛЕНИЯХ

Характеризуются немецкоязычные периодические издания украинской эмиграции, которые издавались в Вене во время Первой мировой войны: «Ukrainische Nachrichten», «Ukrainische Korrespondenzblatt» и «Ukrainische Blätter», анализируется их содержание.

VIENNESE GERMAN-LANGUAGE PERIODICALS OF THE UKRAINIAN EMIGRATION DURING THE WWI: INFORM THE WIDER POLITICAL WORLD ABOUT OUR POLITICAL AND CULTURAL ASPIRATIONS

This article describes the German-language periodicals of the Ukrainian emigration, which were published in Vienna during the WWI: «Ukrainische Nachrichten», «Ukrainische Korrespondenzblatt» and «Ukrainische Blätter», analyzes their content.

Стаття надійшла 13.11.2014